

допомагати повністю реалізувати можливості учнів, підкреслювати значимість його особистості і сприяти міцному і свідомому засвоєнню знань.

Отже, впровадження технологій та методів креативного навчання є ще однією можливістю розвитку суспільства знань та інформації. Розвиваючи творчі здібності у дітей, виховуючи їх такими, що мислять нестандартно, оригінально, мають творчий підхід до життєвих проблем, суспільство отримує повноцінних громадян країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балдіна Л. М. Розвиток творчої компетентності учнів на уроках математики. *Математика в школах України*. 2006. № 29. С. 14-16.
2. Велдбрехт Д. О. Розвиток креативних здібностей учнів через систему креативних вправ. К. 2003. –21с.
3. Макушенко Т. Г. Розвиток творчого мислення учнів на уроках математики. *Математика в школах України*. 2004. № 6. С. 17-23.

ФЕНОМЕН «Я-КОНЦЕПЦІЇ» У ДОСЛІДЖЕННЯХ УКРАЇНСЬКИХ ВЧЕНИХ

Кирильчук Н. С.

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка Степана Дем'янчука»*

Михальчук Ю. О.

*кандидат психологічних наук, доцент,
завідувач кафедри психології
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка Степана Дем'янчука»*

В українській психології дослідження самосвідомості особистості та її структурних утворень пов'язані з іменами таких провідних науковців як І. Д. Бех, М. Й. Боришевський, В. О. Васютинський, С. В. Васьківська, О. Є. Гуменюк, Т. В. Дмитрова, З. С. Карпенко, В. А. Роменець, Т. М. Титаренко, А. В. Фурман, О. В. Шевченко, П. Р. Чамата, Т. М. Яблонська, В. І. Юрченко та ін.

Зокрема, П. Р. Чамата, який започаткував українську психологічну школу з проблем самосвідомості, досліджував образ «Я» в контексті розвитку самосвідомості дитини. І. Д. Бех обґрунтовував ідею про роль середньої та вищої школи у формуванні позитивної «Я-концепції» молодого покоління. З. С. Карпенко досліджувала апріорне або ноуменальне «Я»; В. А. Роменець, В. І. Юрченко обґрунтовували «Я-вчинок», О. Є. Гуменюк, А. В. Фурман – самотворення позитивно-гармонійної «Я-концепції» в інноваційному освітньому процесі тощо.

Розглядаючи самосвідомість особистості як складне утворення, структура якого складається з неподільно пов'язаних одиниць: самооцінки, рівня домагань, соціально-психологічних очікувань та образу «Я», М. Й. Боришевський визначає останню складову як інтегральну форму самосвідомості людини. На думку вченого, становлення образу «Я» особи відбувається в процесі апробації нею вище вказаних одиниць впродовж певного часу та потребує набуття індивідом життєвого досвіду й відповідного рівня розвитку когнітивних та емоційних структур особистості, а в подальшому і власного образу «Я» [2].

Аналізуючи структуру особистості, науковець зазначає, що образ «Я» є тим своєрідним каркасом, який сприяє становленню різнорідних якостей людини (внутрішньої супідрядності, відносно інтегрованої спрямованості тощо) та є провідним у виборі особистістю певної лінії поведінки, виступаючи загалом глобальним механізмом її саморегуляції, що сприяє зародженню почуття ідентичності, самототожності. Саме це дозволяє людині усвідомлювати необхідні межі між «Я» і «не-Я» (сфера саморегуляції, тобто особистісна відповідальність, почуття обов'язку, соціальної причетності, розуміння власних бажань та інтересів оточуючих) [2].

Сучасна науковиця Н. М. Бамбурак аналізує погляди В. Джемса зазначає, що останній виділяє три гносеологічних конструкти Я-концепції [цит. з 1]:

1. Когнітивна складова «Я-концепції» або «Образ Я» – уявлення індивіда про себе. Різнорідна ієрархія способів самосприйняття, що сприяє формуванню неповторного, унікального «образу Я» з абстрактними характеристиками (атрибутивними, рольовими, статусними, психологічними і ін.). Але відомо, що будь-яка установка – це систематизація минулого досвіду міжособистісної взаємодії. Тому самоопис (самопізнання) людиною себе залежить від оцінкових тенденцій, відтак і пояснюється виділенням другого компоненту «Я».

2. Емоційно-оцінкова складова «Я-концепції» пов'язана з самооцінкою – особистісне міркування про власні цінності, які відображаються в установках. Її вивчають як стрижень особистості, як регулятор діяльності, як важливу складову потребо-мотиваційної сфери людини. Вона відображає у людини розвиток самоповаги, впевненості в себе, відчуття власної значущості та позитивного ставлення до «Я» в цілому.

Джерелами формування самооцінки, які видозмінюються на різних етапах особистісного становлення, є: оцінка інших людей; референтна група; порівняння реального та ідеального «Я»; результат власної діяльності.

3. Поведінкова складова «Я-концепції» – це потенційна поведінкова реакція, конкретні дії в соціальному середовищі, міжособистісних стосунках, які є результатом образу «Я» і самооцінки.

«Я-концепція» – результат апробації людиною своїх самооцінок, домагань і соціально-психологічних очікувань в процесі життєдіяльності; як властивий кожній особі набір установок, спрямованих на себе.

Отже, «Я-концепція» утворює важливий компонент – самопізнання особистості та бере участь в процесах саморегуляції і самоорганізації власного сенсу життя. Основні функції її: регуляція, адаптація, захист, репрезентація тощо.

«Я-концепція» – це динамічна система уявлень людини про себе, що змінюється з досвідом, досягненнями людини. «Я-концепція» включає наступні компоненти: усвідомлення власних фізичних, інтелектуальних та інших психічних властивостей («Я-розуміюче», самопізнання); самооцінка («Я-ставлення», самоставлення); суб'єктивне сприймання зовнішніх чинників («Я-поведінка», саморегуляція).

Важливо зазначити, що саме у підлітковому віці розвиток «Я-концепції» набуває актуальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бамбурак Н. М. Дослідження розвитку Я-концепції особистості майбутнього соціального працівника у вищому навчальному закладі. *Збірник наукових праць*. № 48/2. Частина II. Хмельницький : НАДПСУ. 2009. С. 117-122.
2. Боришевський М. Самосвідомість як фактор психічного розвитку особистості. *Психологія і суспільство*. 2009. № 4. С. 119-126.

ВИКОРИСТАННЯ МНЕМОТЕХНІКИ, ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Пагуга Т. І.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Кисіль У. М.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»,
вихователька закладу дошкільної освіти №38*

Затвердження Базового компонента дошкільної освіти висуває нові вимоги до дошкільної освітньої ланки. Незалежною українською державою у світлі вимог Стандарту задекларовано, що розвиток мовлення можна розглядати як процес поступового освоєння дитиною рідної мови та вміння зробити її засобом спілкування та пізнання. Теоретичний аналіз наукового доробку А. Аніщук, В. Бенери, А. Богуш, Н. Гавриш, Л. Калмикової, О. Кисельової, Ю. Корсун, С. Кость, К. Крутій, І. Лапшиної, В. Литвиненко, Н. Маліновської та ін. показав, що мовлення – це форма існування свідомості, що є і універсальним засобом спілкування, і суспільною формою відображення дійсності.